

Fredagen den 12 januari

Kl. 15.00

Fredagen den
12 januari 1973

§ 1 Meddelande ang. val, m. m.

Herr TALMANNEN yttrade:

Jag ber att få meddela att val av ledamöter och suppleanter i samtliga utskott, ledamöter och suppleanter i utrikesnämnden, ledamöter i talmanskonferensen, ledamöter i riksdagens krigsdelegation, medlemmar och suppleanter i Nordiska rådet, ombud och personliga suppleanter för ombuden i Europarådets rådgivande församling, ledamöter som skall äga delta i bolagsstämmor med Statsföretag AB samt fyllnadsval till riksdagens revisorer kommer att ske vid kammarens sammanträde tisdagen den 16 januari. Utskotten och krigsdelegationen konstitueras under tisdagen.

Enligt till kammaren inkommet protokollsutdrag har valberedningen föreslagit att för ledamöterna i vart och ett av utskotten skall utses 15 suppleanter, dock att antalet suppleanter skall vara 16 i finansutskottet, 17 i utrikesutskottet, 16 i försvarsutskottet, 17 i jordbruksutskottet och 16 i näringsutskottet.

Jag hemställer att antalet suppleanter i utskotten bestämmes i enlighet med valberedningens förslag, dvs. till 16 i finansutskottet, försvarsutskottet och näringsutskottet, 17 i utrikesutskottet och jordbruksutskottet samt 15 i vart och ett av de övriga utskotten.

Denna hemställan bifölles.

§ 2 Föredrogs och lades till handlingarna Kungl. Maj:ts på rikssalen överlämnade berättelse till 1973 års riksdag om vad i rikets styrelse sig tilldragit.

§ 3 Föredrogs och bifölles interpellationsframställningarna nr 1–10.

§ 4 Herr talmannen meddelade att Kungl. Maj:ts propositioner nr 1 och 2 skulle sättas sist på föredragningslistan för kammarens nästa sammanträde.

§ 5 Interpellation nr 11 ang. lokaliseringen av ett fredsförband till Arvidsjaur

Ordet lämnades på begäran till

Herr BJÖRCK i Nässjö (m), som yttrade:

Herr talman! Det försvarsbeslut som fattades av 1972 års riksdags socialdemokratiska och kommunistiska majoritet innebär en kraftig nedskärning av försvarsanslagen på sikt. Tillsammans med den reduktion

av försvaret som genomdrevs 1968 innebär detta att det svenska försvaret under 1970-talet kommer att få vidkännas en icke obetydlig nedgång i försvarseffekten. Fredsorganisationen kommer också att minska i omfattning med en rad förbandsindragningar som följd.

I detta bekymmersamma läge borde det vara en självklarhet att den framtida försvarspolitik inriktades på att med alla till buds stående medel försöka ge krigsorganisationen en sådan utformning och standard att den tillfredsställande kan lösa de uppgifter som är målsättningen för den svenska försvarspolitik. Nya investeringar på fredsorganisationsidan måste mot bakgrund av det aktuella läget bedömas ytterst restriktivt.

Tanken på att av lokaliseringspolitiska skäl förlägga ett fredsförband till Arvidsjaur ter sig därför efter 1972 års försvarsbeslut som än mera malplacerat.

Överbefälhavaren slog i sitt remissvar över försvarets fredsorganisationsutrednings delbetänkande nr 6 "Förutsättningar för att förlägga ett nytt förband i norr, del 2" fast följande: "Att något nytt utbildningsförband i Norrland inte erfordras." "Att inga direkta militära skäl talar för ett nytt militärt förband i Arvidsjaur."

ÖB hävdade vidare:

"Att om av samhällsekonomiska och lokaliseringspolitiska skäl ett förband skall förläggas till Arvidsjaur alla grundinvesteringarna och följdkostnaderna av dessa samt merkostnaden som blir en följd härav och driften av utbildningsanstalten skall bestridas utanför krigsmaktens ekonomiska ram."

Från såväl ÖB som arméchefens sida föreligger full enighet om att ett fredsförband i Arvidsjaur är helt onödigt. En sådan lokalisering skulle till och med få rent negativa konsekvenser för krigsmakten.

Den lokaliseringspolitiska effekten skulle för Arvidsjours del bli ringa. Antalet civilanställda vid förbandet skulle endast röra sig om ett sextiotal personer.

För Arvidsjours kommuns del torde det sålunda vara bättre med något annat lokaliseringsobjekt på den civila sidan, som dels kan bereda fler personer sysselsättning, dels kan ha förutsättningar att expandera vilket inte är fallet med en militär lokalisering av den aktuella typen.

Ett fredsförband i Arvidsjaur skulle enligt planerna bestå av 650 värnpliktiga. Huvuddelen av dessa skulle rekryteras från Mellansverige. Driftkostnaden per värnpliktig skulle bli hög på grund av alla de specialanordningar som ur social-, personalvårds- och transportsynpunkt skulle behövas. De undersökningar som gjorts vid exempelvis Bodens garnison visar svåra trivselproblem för de värnpliktiga som tvångskommanderats dit från Mellansverige. Nedgrupperingarna är betydligt högre. Det måste ur personalvårdssynpunkt vara en rimlig strävan att försöka ge så många värnpliktiga som möjligt tillfälle att fullgöra sin värnplikt i närheten av hemorten. Utvecklingen under det senaste decenniet har inneburit en rakt motsatt utveckling med många besvärliga sociala problem som följd.

Kostnadsaspekten är med nuvarande pressade försvarsramar betydelsefull. I FFU:s utredningsbetänkande i frågan räknade man med kostnader i

dåvarande pris- och löneläge (1970) på 130 miljoner kronor. Uppskattningar som senare gjorts visar att kostnaden sannolikt kommer att röra sig om cirka 200 miljoner kronor.

Detta är ett betydande belopp vartill skall läggas att driftkostnaderna vid ett eventuellt Arvidsjaurförband blir högre än vid ett normalförband i södra eller mellersta Sverige.

Med tanke på den ringa lokaliseringspolitiska effekt som ett eventuellt förband skulle resultera i för Arvidsjaur kommun, borde bl. a. ekonomiska skäl innebära att planerna på att förlägga ett fredsförband dit avskrevs. Civila lokaliseringar torde vara bättre lämpade att medverka till Arvidsjaur utveckling och bör komma till stånd om statsmakterna bedömer detta vara påkallat.

Skulle emellertid en förläggning av ett fredsförband trots allt komma till stånd till Arvidsjaur måste klara och otvetydiga garantier ges för att både investerings- och de extra driftkostnaderna för förbandet icke kommer att belasta de beslutade ekonomiska ramarna för försvaret.

Med hänvisning till vad som anförts hemställer jag om kammarens tillstånd att till herr försvarsministern ställa följande frågor:

1. Kan herr statsrådet ge kammaren ett besked om när ställningstagande till en lokalisering av ett fredsförband till Arvidsjaur kommer att lämnas?

2. Är herr statsrådet beredd att redan nu ge ett klart besked att om ett sådant förband skulle komma till stånd, investerings- och extra driftkostnader icke kommer att belasta de beslutade ekonomiska ramarna för försvaret?

3. Anser herr statsrådet att frågan om ett fredsförband till Arvidsjaur bör lösas i samband med ställningstagande till fredsorganisationsutredningens totala bedömning av arméns framtida fredstida organisation?

Denna anhållan bordlades.

§ 6 Anmälades och bordlades

Kungl. Maj:ts skrivelse nr 3 angående behandlingen hos Kungl. Maj:t av riksdagens skrivelser

Kungl. Maj:ts proposition nr 7 om tillämpning av allmänna prisregleringslagen (1956:236).

§ 7 Anmälades och bordlades följande motioner:

Nr 61 av herr *Bengtsson* i Landskrona om rätt till tjänstledighet för kommunal förtroendeman

Nr 62 av herr *Hermansson m. fl.* om omprövning av fyraprocentsregeln vid val till riksdagen

Nr 63 av fru *Marklund m. fl.* om presstödd till handikapporganisationers tidskrifter

Nr 64 av herr *Börjesson* i Falköping om en samordning av sedel- och frimärkstrycket

Nr 65 av herr *Börjesson* i Falköping angående villkoren för försäljning av staten tillhörig fast egendom

Nr 66 av herr *Levin* om avveckling av prisstoppet på livsmedel

Nr 67 av herr *Börjesson* i Falköping om vidgad rätt för handikappade till befrielse från automobilskatt

Nr 68 av herr *Fridolfsson* i Stockholm m. fl. om slopande av den allmänna arbetsgivaravgiften för kristna och andra humanitära organisationer

Nr 69 av herr *Fridolfsson* i Stockholm m. fl. om avdrag vid taxeringen för gåvor till religiösa m. fl. ändamål

Nr 70 av fru *Hambraeus* och herr *Larsson* i Borrby om slopande av mervärdeskatten på miljövårdsorganisationers tidningar och tidskrifter

Nr 71 av herrar *Börjesson* i Falköping och *Eriksson* i Bäckmora om rätt för omyndig till ersättning av staten för förlust genom förskingring av omyndigs medel

Nr 72 av herr *Hermansson* m. fl. om en forskningsfond för Vietnam

Nr 73 av herr *Börjesson* i Falköping om vidgad rätt till vårdnadsbidrag för hörselskadade barn

Nr 74 av herr *Börjesson* i Falköping om rätt till ersättning för förloringsvård i annat nordiskt land

Nr 75 av herr *Fälldin* m. fl. om sänkning av den allmänna pensionsåldern till 65 år

Nr 76 av herr *Hermansson* m. fl. om vidgad rätt till pensionstillskott

Nr 77 av herr *Börjesson* i Falköping och fröken *Andersson* i Stockholm om rätt till allmänt barnbidrag för syn- och hörselskadade barn i specialskola

Nr 78 av herrar *Börjesson* i Falköping och *Eriksson* i Bäckmora om inrättande av patientombudsmän

Nr 79 av herr *Levin* angående säkerhetsföreskrifterna vid kirurgiska ingrepp

Nr 80 av herr *Lövenborg* m. fl. angående vissa arbetsmiljöfrågor vid gruvarbeten

Nr 81 av fru *Marklund* m. fl. angående de dövas situation

Nr 82 av herrar *Börjesson* i Falköping och *Johansson* i Skärstad om befrielse för handikappade från radio- och TV-avgift, m. m.

Nr 83 av herrar *Börjesson* i Falköping och *Johansson* i Skärstad om utökning av antalet textade televisionsprogram

Nr 84 av herr *Lothigius* om bibehållande av de traditionella högtidsdagarna, m. m.

Nr 85 av herrar *Nilsson* i Agnäs och *Petersson* i Gäddvik om ökning av anslaget till Stipendier till blivande präster för utbildning i finska och samiska språken

Nr 86 av herr *Börjesson* i Falköping och herr förste vice talmannen *Bengtson* om en för hela landet enhetlig telefontaxa

Nr 87 av herrar *Börjesson* i Falköping och *Eriksson* i Bäckmora om utsträckt giltighet av det s. k. 67-kortet vid SJ

Nr 88 av herr *Fälldin* m. fl. om tilläggsdirektiv till utredningen av vissa trafikpolitiska frågor

Nr 89 av herr *Börjesson* i Falköping angående förfarandet vid tillståndsgivning för plantering av skog på åkermark

Nr 90 av herrar *Börjesson* i Falköping och *Eriksson* i Bäckmora om borttagande av inaktuella anslag och affischer

Nr 91 av herr *Hermansson m. fl.* om förbud mot försäljning av öl och läskedrycker i engångsförpackningar

Nr 92 av fru *Nordlander m. fl.* om förbud mot tillverkning och försäljning av tvättmedel innehållande fosfat och optiska vitmedel

Nr 93 av herr *Lövenborg* och fru *Marklund* om igångsättande av gruvbrytning i Kaunisvaara i Norrbotten

Nr 94 av herr *Hermansson m. fl.* angående inriktningen av verksamheten inom de s. k. skyddade verkstäderna

Nr 4

Fredagen den
12 januari 1973

§ 8 Meddelande ang. enkla frågor

Meddelades att följande enkla frågor denna dag framställts, nämligen av

Nr 14 Herr *Ahlmark* (fp) till herr utrikesministern angående Förenta staternas vägran att ta emot den svenske ambassadören:

Vad är regeringens kommentar till Förenta staternas svårbegripliga vägran att för närvarande inte ta emot den svenske ambassadören?

Nr 15 Fru *Fränkel* (fp) till herr justitieministern angående godtagande av pass som legitimation:

Är statsrådet villig att vidta åtgärder så att svenska pass även inom landet godtas som fullvärdig legitimation?

Nr 16 Herr *Westberg* i Ljusdal (fp) till herr jordbruksministern angående utredning av problemen vid kalhuggning av skogsmark:

Anser statsrådet problem förknippade med kalhuggning av skogsmark vara av sådan vikt, att en parlamentarisk kommitté bör arbeta med dem i stället för den begränsade arbetsgrupp, som för närvarande sysslar med frågan?

Nr 17 Herr *Söderström* (m) till herr utbildningsministern angående indragning av TV-sändningarna i vissa regionaldistrikt:

Är det enligt statsrådets mening lämpligt att dra in de av allmänheten med stort intresse mottagna TV-sändningarna i vissa regionaldistrikt?

Nr 18 Herr *Wirtén* (fp) till herr socialministern om ändrade regler rörande återbetalningsskyldigheten för bidrag från allmänna arvsfonden:

Är statsrådet beredd att ompröva bestämmelserna ang. återbetalningsskyldigheten för bidrag från den allmänna arvsfonden till lokaler och inventarier för ungdomsverksamhet, så att de vid verksamhetsförändringar inte får så negativa effekter för berörda organisationer?

Nr 19 Herr *Åkerlind* (m) till herr utbildningsministern angående religionsundervisningen i grundskolan:

Finns det någon risk för att religionsundervisningen försvinner i grundskolan om fler föräldrar än för närvarande ansöker om att själva få ansvara för sina barns religionsundervisning?

Nr 4

Fredagen den
12 januari 1973

Nr 20 Fröken *Bergegren* (s) till herr handelsministern angående följderna av affärstidslagens upphörande:

Anser sig statsrådet efter det nu ett år förflutit sedan affärstidslagen upphörde att gälla ha möjlighet bedöma i vad mån den obegränsade rätten till öppethållande i förmånlig eller oförmånlig riktning påverkat prisutvecklingen, de handelsanställdas arbetsförhållande samt konsumenternas verkliga intresse och önskemål?

Nr 21 Herr *Gustavsson* i Alvesta (c) till herr inrikesministern om tillgodoseende av behovet av lokaliseringslån och lokaliseringsbidrag:

Vilka åtgärder avser statsrådet att vidtaga för att det nu aktuella behovet av lokaliseringslån och lokaliseringsbidrag skall tillgodoses?

§ 9 Kammaren åtskildes kl. 15.04.

In fidem

SUNE K. JOHANSSON

/Solveig Gemert